

Nr 64.

Av herr **Henriksson m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 89, med förslag till förordning om industrisockerskatt, m. m.

Genom Kungl. Maj:ts proposition nr 89 har riksdagen förelagts ett förslag till förordning om industrisockerskatt m. m. Förslaget bygger på en utredning i ämnet, som finnes intagen i propositionen. Departementschefen framhåller, att han med hänsyn till sockrets betydelse såsom näringsmedel har velat undvika en allmän sockerskatt och vill begränsa sig till en beskattning av den industriella förbrukningen av varan.

Åtskilliga vägande skäl tala emellertid mot den av departementschefen föreslagna vägen. Att så är fallet framgår inte minst av den i propositionen återgivna utredningen.

Det stöter redan på svårigheter att till bas för skatteinkomstkalkylen uppskatta mängden av s. k. industrisocker. Efter mycket approximativa beräkningar kommer utredningsmannen fram till siffran 30,000 ton d. v. s. något mer än 10 % av den totala sockerförbrukningen i landet. Det torde emellertid stöta på betydande svårigheter att uppsåra, beskatta och kontrollera den inte obetydliga för avsalu bedrivna hemindustri av olika söt-saker, som huvudsakligen inköper sina råvaror hos detaljhandeln.

Vid studium av sockerprisets inverkan på prisbildningen för vissa varor blir det snart uppenbart, att den relativt höga skattesats, som vid enbart industrisockerbeskattning måste tillgripas, nödvändiggör flera undantag. Utredningsmannen påpekar därvid att skattebefrielse för vissa varor eller varugrupper i regel får anses försvårande för kontrollen. Det blir i synnerhet fallet om varor, som till beskaffenheten äro varandra närliggande och kanske framställas av samma företag inom samma lokaler, behandlas olika ur beskattningssynpunkt. (Ex.: Läskedrycker och maldrycker, fruktmos, sylt och saft samt fruktkonserver, marmelad m. m.) För att sköta den besvärliga kontrollen ser sig departementschefen nödsakad att inrätta ett helt nytt ämbetsverk (se sid. 28—29 i prop.) som skulle draga ganska betydande kostnader, och därtill ålägga företagen en omfattande och betungande deklarationsskyldighet. Ändock torde kontrollen icke kunna bli effektiv.

Det är påtagligt, att om en för många industrier så betydelsefull råvara som socker, genom skattepålagor skulle öka i pris med nära 150 %, så måste detta få betydande verkningar för dessa industrier och deras priskalkyler. De uppoffringar folkhushållet måste påtaga sig för att efter den-

na metod tillföra statsmakterna en önskad inkomstsumma blir avsevärt större än om samma summa uttogs jämnare fördelad. Det är nämligen ofrånkomligt att handeln — i varje fall detaljhandeln — måste kalkylera med rörliga procentuella tillägg. Vissa berörda industrier — t. ex. chokladindustrin — som arbetar med styckesaker, måste förändra hela sitt formbestånd och maskinverktygsbestånd, vilket än mer belastar kalkylen och höjer priset. Alltför stegrade konsumentpriser på en varugrupp av det slag det här gäller medför relativt stark konsumtionsminskning. Statens beräknade nettobehållning på den nya skatten kan därvid lätt krympa samman dels på grund av konsumtionsminskningen på det närmast gällande skatteobjektet och dels på grund av de följder industriens minskade samsättningsgrad och räntabilitet måste medföra.

Ett av de i propositionen föreslagna undantagen från industrisocker-skatten, nämligen kondenserad mjölk, torde öppna en betänkelig lucka i beskattningen. Skulle detta förslag vinna riksdagens bifall kommer med säkerhet efterfrågan på starkt sockrad kondenserad mjölk att stiga i en omfattning, som ur beskattningssynpunkt icke kan vara önskvärd och som propositionen av allt att döma ej tagit med i beräkningen.

Den väg som ur alla synpunkter måste anses lämpligast att beträda, anvisas med all tydlighet i den utredning, som finns intagen i propositionen. Där framhålles på sid. 17 o. 18:

»En konsumtionsskatt av 50 öre för kilogram å industrisocker ger sålunda ungefär samma belopp som en skatt av fem öre för kilogram å allt konsumerat socker. Sistnämnda belopp betyder per 'konsumtionsenhet' (man över 15 år), omkring två kronor per år, om den av socialstyrelsen i det föregående anförda konsumtionssiffran av 36.6 kg för enhet lägges till grund, eller för 'normalhushåll' om 3.3 enheter något över sex kronor för år.»

»Med hänsyn till att allt socker och all sirap, som ej importeras, tillverkas eller raffinerats av ett monopolbolag, är ett uttagande av skatt å allt socker och all sirap ganska enkelt och skulle draga obetydliga kostnader för kontroll. Även ensamrätten till import av socker är förbehållen monopolbolaget i samband med att åtgärder vidtagits för sockerbetodlingens stödjande. Om därför icke andra skäl tala mot en sådan anordning, skulle ett dylikt skattesystem vara att förorda.»

Dessa »andra skäl» måste vara de sociala. Med det anmärkningsvärt låga sockerpris vi ha här i landet torde dock en beskattning av 5 öre per kg socker icke vålla några större olägenheter ens för mindre inkomsttagare. Det har förut framhållits att folkhushållet som helhet får betala betydligt större »indrivningsavgifter», om den i propositionen föreslagna vägen beträdes, än om en relativt låg enhetlig skatt uttages på allt socker.

Stannar man vid en enhetlig beskattning av allt socker med 5 öre per kg bör som följd härav sirapen beskattas med 4 öre pr kg. Glykosen kan helt lämnas utanför beskattningen (prop. sid. 17 första stycket).

Med hänvisning till vad här framhållits hemställes,

att riksdagen måtte besluta att avvisa Kungl. Maj:ts förslag om industrisockerskatt och i stället besluta att skatt skall utgå på allt inom riket försålt socker med 5 öre för kilogram och sirap med 4 öre för kilogram.

Stockholm den 9 december 1939.

Torsten Henriksson.

Arvid Hellberg.

Nils V. Sandström.

Gust. Svedman.

T. V. Lundell.

Stig Janson

Frändesta.

C. Oscar Nolin.

Gustaf Arnemark.

Oscar Bäckman.
